

Základné princípy (Magna charta) Demokratickej strany

Ladislav Kováč, Jozef Kučerák a Soňa Szomolányi

Završil sa dôležitý proces politického dozrievania Slovenska: roztrieštené občiansko-demokratické strany a hnutia sa zjednotili do jednej strany. Prijala názov Demokratická strana (DS), aby vyjadrila náväznosť na stranu, ktorej v prvých povojnových voľbách r. 1946 vyslovila dôveru väčšina občanov. DS vtedy predstavovala protiváhu hroziacej komunistickej totalite. Vo voľbách r. 1994 chce DS znovu predstúpiť pred občanov ako protiklad politickým subjektom, ktoré zas ohrozujú Slovensko nastolením autoritatívneho režimu alebo obmedzením myšlienkovej slobody. Opäť slovenských občanov zvädzajú a zavádzajú demagógovia, opäť je proti demagógii treba postaviť triezvosť, mravnosť a profesionalitu.

1. DS je pokračovaním demokratických tradícií na Slovensku

DS sa zaraduje do toho prúdu politického myslenia a konania, ktorý na Slovensku predstavovali na počiatku storočia hlasisti a M. R. Štefánik, za prvej ČSR európski orientovaní politici na čele s Milanom Hodžom a za druhej svetovej vojny antifašistickí a antikomunistickí politici Jozef Lettrich a Martin Kvetko. Považuje sa za dedičku ideí, ktorých vyvrcholením bolo Slovenské národné povstanie r. 1944 a odstránenie totalitnej diktatúry r. 1989. Obe tieto vrcholné udalosti slovenských dejín chápe ako zavrnutie autoritárstva, provincionalizmu a nacionalizmu. Hlásí sa k ideálom demokracie a humanity, na ktorých bola v r. 1918 založená Československá republika. Odmieťa dedičstvo vojnového Slovenského štátu. Slovenskú republiku považuje za ideového pokračovateľa demokratického Československa.

Program DS je jednoduchý: zavedenie na Slovensku toho, čo sa osvedčilo a funguje v prosperujúcich demokratických krajinách Európy. Cieľom DS je urobiť zo Slovenska krajinu, kde vládne právo a zákony a ktoré životnou úrovňou a vzdelanosťou bude rovné iným európskym krajinám zrovnateľnej veľkosti, ako sú Rakúsko, Dánsko alebo Holandsko. Európsky politický a ekonomický systém nie je ideálny, ale je výsledkom stáročného skúšania a zlepšovania a je jediný, ktorý funguje. Tým sa líši od utópií ideálne spravodlivých spoločností, ktoré vždy v dejinách zlyhali. Tá posledná, komunistická, končí v ekonomickom a duchovnom marazme, ako o tom svedčí situácia na východ od našich hraníc. Preto DS odmieta všetky pokusy o nové utópie, odsudzuje vymýšľanie špecifickej „tretej“ cesty pre Slovensko a bude sa aktívne stavať proti snahám urobiť zo Slovenska pokusného kráľika amatérskych experimentov. Zamietanie tretích ciest, experimentovania a utopizmu preberanie západoeurópskeho modelu, hlásenie sa k myšlienkam európskeho liberalizmu možno označiť ako pravicový postoj. V tomto zmysle je DS pravicovou stranou.

Bez čierno-bielych zjednodušení hodnotí DS štyridsaťročné obdobie komunistického režimu. Komunizmus, utópia spravodlivej spoločnosti, bol v praxi režimom duchovného útlaku, protiprávneho prenasledovania, mafianstva a korupcie. Industrializáciu a relatívne zvýšenie životnej úrovne si komunizmus pripísal za svoju zásluhu, hoci ony boli v skutočnosti dôsledkom pokroku vedy a techniky. Ten v demokratických krajinách umožnil podstatne väčší rozvoj, takže Slovensko sa začalo posúvať medzi rozvojové krajiny. Industrializácia a materiálne zlepšenie dosiahli sa mrhaním majetku, ktorý komunistický režim odobral roľníkom, živnostníkom a podnikateľom, ničením prírody a vytváraním obrovského

vnútorného dlhu, ktorým komunizmus zaťažil budúce generácie. Komunistická strana nesie za stav prírody, ekonomiky, i za morálny úpadok spoločnosti a protiprávne postihy občanov plnú zodpovednosť. DS zavrhuje komunistickú organizáciu, systém a ideológiu, nezatracaje však paušálne konkrétnych ľudí, ktorí z idealizmu, sociálneho cítenia alebo neznalosti na komunistické ilúzie verili.

O to viac však DS odsudzuje tých verejných činiteľov, ktorí sa za svoj podiel na ekonomickej a mravnej devastácii Slovenska nielen neospravedlnili a svoju komunistickú minulosť kriticky nezhodnotili, ale demagogickými klamstvami a populistickou politikou prehlbujú postkomunistickú biedu a ohrozujú premenu Slovenska na normálnu krajinu.

3. Prechod od komunizmu k normálnosti musí byť čo najrýchlejší

Prechod od neefektívnej komunistickej ekonomiky ku trhovému hospodárstvu, ktoré je zdrojom blahobytu západoeurópskych štátov, je zložitým procesom. Jeho sprievodnými znakmi je rast cien, zníženie kúpnej sily, nezamestnanosť, zvýšená kriminalita. Prechodná doba je tiež príležitosťou pre nezákonné obohacovanie sa a najrozmanitejšie druhy podvodov, najmä v oblasti privatizácie.

Prechod možno prirovnať k náročnej chirurgickej operácii. Čím menej v nej bude zbytočných krokov a blúdenia, čím kvalitnejšími odborníkmi bude robená, tým bude pacient menej trpieť a tým bude mať väčšiu nádej na uzdravenie. DS preto presadzuje maximálnu rýchlosť postkomunistickej tranzície a dôsledné využívanie skúseností tých krajín, ktoré v rýchlej tranzícii už pokročili ďalej ako Slovensko. Hlavným nebezpečím postkomunistického prechodu je nepochopenie procesu obyvateľstvom, ak podľa neho zatajovanému skutočnému stavu a falošným sľubom z úst málo vzdelaných alebo populistických politikov. DS bude vyvracať neznalosť, lži a zavádzanie a získavať občanov pre pravdivé poznanie: ťažkosti prechodu sú nevyhnutné a sú poplatkom, ktorý platíme za komunistické šafačenie; rýchle dokončenie privatizácie a vytvorenie trhového prostredia sú podmienkou, aby sa nám otvorila cesta k spokojnosti a blahobytu.

4. DS je za udržanie úzkych vzťahov s Českou republikou, za dobré vzťahy s európskymi susedmi a za rýchlu integráciu Slovenska do Európskej únie

Československá federácia mala predpoklady, aby zabezpečila rozvoj všetkých národov federácie a aby Slovensko prešlo spoľahlivo obdobím postkomunistického prechodu. Rozpad Československa po voľbách 1992 považuje DS za nelegitímny krok, ktorý sa udial bez väčšinového súhlasu občanov. Jeho výsledkom je pokles životnej úrovne obyvateľov SR v porovnaní s ČR, sťaženie ekonomickej transformácie a ohrozenie geopolitického postavenia Slovenska. Povolebný rozpad Československa chápe DS ako zlyhanie, prehru slovenských politikov, do rúk ktorých slovenskí občania neprezieravo odovzdali rozhodovanie o svojom osude.

DS však berie existenciu dvoch následníckych štátov ako realitu a rešpektuje ju. Bude robiť všetko pre to, aby Slovensko bolo suverénnym prosperujúcim štátom. Práve v tomto záujme treba zastaviť pokračujúce vzdialovanie sa oboch republík v ekonomike i politike. DS presadzuje výnimočné, nadštandardné vzťahy medzi SR a ČR: udržanie spoločného ekonomického priestoru, koordináciu zákonodarstva a zahraničnej a obrannej politiky, voľný pohyb občanov za účelom štúdia a zamestnania v oboch republikách. Vyjadrené metaforicky: v rodine európskych štátov by ČR a SR mali ostať jednovaječnými dvojčatmi.

Zásľuhou vládnych politických strán spoločensko-ekonomická transformácia v Českej republike prebieha rýchlo a úspešne. Preto DS sa opiera o skúsenosti českých pravicových

strán, ODS a ODA, a v koncipovaní svojho programu vychádza z ich prevereného a osvedčeného programu.

Po rozpade Československa treba nanovo zhodnotiť historickú politickú a kultúrnu zviazanosť Slovenska a Maďarska. Po stáročia boli Slováci rovnocenne s Maďarmi budovateľmi spoločného uhorského štátu. DS sa bude zasaďovať za priateľské vzťahy s Maďarskou republikou, podmienené vzájomným garantovaním nemennosti terajších hraníc. Bude usilovať o to, aby príslušníci maďarskej menšiny mali všetky dôvody cítiť sa rovnoprávnymi občanmi SR a aby kultúra maďarskej menšiny bola chápaná ako súčasť spoločnej kultúry Slovenskej republiky.

Uvedomujúc si geopolitické ohrozenie Slovenska, vyplývajúce z rastu imperiálnych ambícií Ruska a z pribúdajúceho ekonomického chaosu v krajinách na východ od našej hranice, DS považuje za absolútnu zahranično-politickú prioritu čo najrýchlejšiu politickú integráciu SR s inými demokratickými krajinami vrcholiacu v integrácii do Európskej únie.

5. DS sa jednoznačne odlišuje od iných politických strán a hnutí na Slovensku

Jednoduchosť a jednoznačnosť programu DS, ktorého podstatou je zavedenie na Slovensku európskeho normálu, a to prostredníctvom rýchlej postkomunistickej transformácie, oddeľuje DS od iných politických subjektov v SR. Tie možno rozdeliť do štyroch kategórií (s vypustením extrémistických prúdov):

1. Pohrobkovia komunistickej strany sa vyznačujú jednou vlastnosťou: za komunizmu si vypracovali stratégiu prežívania a úspešnosti, ktorá spočíva v schopnosti nemať nijaký stály názor a nijaké stabilné hodnoty. Túto stratégiu si udržiavajú naďalej. ňou sa zaslúžili o rozpad Československa, ňou vnášajú chaos do politickej a ekonomickej konsolidácie SR. Ona je tiež hlavným ohrozením mravného ozdravenia našej spoločnosti. Je to stratégia, ktorú používajú politici „pravoverného“ HZDS a podstatná časť SDL. Charakterizuje i činnosť „revizionistického“ HZDS, ktoré svoj pôvodný názov HZDS zmenilo na názov Demokratická únia (DÚ): jeho prominenti svoju proklamovanú oddanosť sociálno-demokratickým ideálom zrazu účelovo vymenili za oddanosť myšlienkam opačným - liberalizmu.

V protiklade k tomuto postoju DS vyžaduje od svojich vedúcich politikov i svojich členov názorovú pevnosť, mravnú integritu, prísne dodržiavanie a stráženie zákonnosti a rešpekt k tradičným mravným hodnotám. Pre DS pragmatizmus je metódou presadzovania stabilných nadosobných politických cieľov a nie ideovou bezzásadovosťou a oportunistom.

2. DS rešpektuje politických partnerov iných strán, ktorí sú verní svojim zásadám, no z roveň sa od nimi proklamovaných zásad dištancuje. Neprijíma pokusy o nové sociálne utópie a tretie cesty u časti predstaviteľov SDL a SDSS. Nesúhlasí so spojovaním náboženstva a politiky, ako to robí fundamentalistické krídlo v KDH. Od KDH oddeľuje Demokratickú stranu tiež dvojznačný postoj KDH ku vojnovému Slovenskému štátu, ku Slovenskému národnému povstaniu a k rozpadu Československa a nadväzovanie KDH na tradíciu Hlinkovej slovenskej ľudovej strany.

3. DS chápe obavu maďarských strán o osud maďarskej menšiny. Nesúhlasí však s tým, že z národných záujmov urobili výlučný politický program. DS je rozhodnutá presadzovať spravodlivé riešenie otázky menšín na občianskom princípe. Vo svojich radoch víta všetkých príslušníkov menšín, ktorí s ňou zdieľajú názor, že dobre fungujúca občianska spoločnosť je základným predpokladom riešenia menšinového problému.

4. Program DS je blízky programu, aký skoncipovali predstavitelia Stálej konferencie Občianskeho inštitútu (SK OI). V ich predstave, že politický program sa dá uskutočniť jeho presadzovaním úzkou skupinou výnimočných jedincov v parlamente alebo v masovo-komunikačných prostriedkoch vidí DS základné nepochopenie podstaty politiky. DS chápe

politiku nie ako činnosť malej exkluzívnej elity, ale ako angažovanosť všetkých občanov na verejnom živote prostredníctvom politických strán, a to nie iba cez parlament, ale najmä cez prácu v samosprávnych orgánoch všetkých úrovní. DS víta vo svojich radoch tých predstaviteľov SK OI, ktorí tento elementárny princíp politiky uznávajú.

Demokratickým voličom musí byť jasné: Za súčasného stavu by voličské hlasy v prospech kandidátov SK OI nepodporili tento program, ale oslabili DS a upevnili politickú stranu, ktorej ideová orientácia je bytostne cudzia práve tomuto programu.

6. DS sa prihovára všetkým občanom SR

Bezprostredným politickým cieľom DS je stať sa parlamentnou stranou, aby mohla brániť chaotickému a cyklicky krízovému vývoju na Slovensku, ktorý - ak by pokračoval - by našu krajinu vyradil zo skupiny nádejne sa transformujúcich krajín strednej Európy. DS svojím programom oslovuje všetkých občanov. Zároveň je si vedomá, že značná časť slovenskej populácie je úzkostne zneistená sociálnymi dopadmi ekonomického prechodu, že lekciami od volieb 1992 o tom, kam vedie amatérska a populistická politika, jej ešte nestačila a že naďalej podlieha nezodpovedným sľubom populistických politikov. DS preto spolieha najmä na podporu tých občanov, ktorí dokázali prehliadnuť prázdne sľuby a demagógiu, ktorí chápu zložitosť a náročnosť prechodu a preto ho chcú mať čím skôr za sebou a ktorí od politikov očakávajú bezúhonnosť, zásadovosť a kvalifikované znalosti.